

ности должны быть направлены прежде всего на переосмысление себя как ресурса для других, углубление представлений о социальном капитале как инструменте доступа к ресурсам, приобретение навыков эффективного взаимодействия с другими людьми.

Ключевые слова: социальный капитал, бедность, социальные сети, доверие, потребности, ресурсы.

Vinkov B. Ju. The possibilities of the correcting difficulty in social capital acquisition by representatives of poverty as a life style

In article the model of social capital acquisition and relationship to other forms of capital was considered. Based on this model are highlighted weaknesses that may hinder and retard the acquisition of social capital and other forms of capital. Among them: a low level of reflection, self-centeredness in relationships with other people, inefficiencies in the use of social capital, conserved social networks, prevalence of certain stereotypes to interaction, the fallacy in estimating resources of others. On the basis of the allocation of these weaknesses is determined that helps representatives of poverty should be directed to: redefining itself as a resource for others, deepening the concepts of social capital as a tool for access to resources, acquisition of skills in effective interaction with others.

Key words: social capital, poverty, social networks, trust, needs, resources.

**ПОЛІТИКО-ПСИХОЛОГІЧНЕ ВТРУЧАННЯ В УЯВЛЕННЯ
ПРО “ХОРОШЕ” СУСПІЛЬСТВО І “ХОРОШУ” НАУКУ,
АБО ПРО КОМЕМОРАЦІЮ ІСТОРИЧНИХ РОЗЛОМІВ
ТА ФОРМУВАННЯ НОВИХ СХЕМ СОЦІАЛЬНО-
ПСИХОЛОГІЧНОГО МИСЛЕННЯ**

Ольга І. Жорнова, м. Київ

Заміна схем соціально-психологічного мислення є визначальною метою й ефективним способом легітимної влади втримати свої позиції шляхом втручання в уявлення громадян про “хороше” суспільство й “хорошу” науку. Головна суперечність, яка гальмує еволюціонування уявлень про “хороше” суспільство й “хорошу” науку природним шляхом та спричинює ексцеси в суспільстві, – відсутність чіткої ієрархії цілей між усіма стейкхолдерами цього процесу. Інструментом політико-психологічного втручання в уявлення стає сьогодні навмисна комеморація історичних розломів для заміни усталеної системи звичаїв на нову “звичаєвість”. Щоб запобігати деструктивним втручанням в уявлення громадян про “хороші” суспільство й науку, метою сучасного розбалансованого суспільства має стати широке визнання моделі культуротворчого суспільства як такого, що сприяє відновленню суспільної стабільності й рівноваги.

Ключові слова: культуротворчість, політико-психологічне втручання в уявлення, соціально-психологічне мислення, звичаї, звичаєвість.

Проблема. У добу соціальних трансформацій поновлення рівноваги в розхитаній соціальній системі – пріоритет для суспільства, держави, влади. А втім, політико-ідеологічні підвалини сучасного вітчизняного суспільства є конгломератом різномастих соціалістичних, комуністичних, демократичних, ліберальних, консервативних цінностей, а також прихованих реакційних чи радикальних ідей, методів, принципів і настановлень. І цей конгломерат не тільки не сприяє загальнонаціональному консенсусу, а навпаки – збурує суспільство ще дужче через несхожі уявлення про “хороше” суспільство.

Тим вагомішим є доробок соціальної й політичної психології, ідейно розвинутий на теренах української психологічної науки (В. О. Васютинський, М. М. Слюсаревський, П. Д. Фролов, Н. В. Хазратова та ін.), який центрує перспективи розвитку України через переосмислення феноменів політичного лідерства, суті політичної стабільності та природи соціально-політичних реформ. Дотичними до них вважаємо й вивчення сучасних уявлень про “хороше” суспільство, впритул пов’язаних із питаннями психологічних механізмів формування в суспільстві ідей, ідеалів, ідеологій, які позначають всі сторони вітчизняної політики. З уявленнями про “хороше” суспільство перетинаються також уявлення про “хорошу” науку: “... коли людям (класам, партіям, політичним діячам) добре, вони чекають від науки запевнень, що їм буде ще краще. Коли погано, вони сподіваються почути, що їм не стане ще гірше” [1, с. 7].

Мета статті: оцінити явище Коменорації вітчизняних історичних розломів під кутом зору допустимого діапазону психологічного втручання в уявлення громадян про “хороше” суспільство й “хорошу” науку.

Питання про “хороше” суспільство набуло розголосу через несхожість його виглумачення із суспільством громадянським. Концепт “хороше” суспільство, який усталився в сучасній науці, розвинув А. Етціоні. Принципи і способи виникнення суспільства, яке б було визнане як “хороше”, а також створення системи соціальних індикаторів для вирішення питань його функціонування склали напрям досліджень комунітаризму (М. Сендел, У. Галстон та ін.), прихильниками якого вважають Б. Обаму, Х. Клінтон, Е. Блера та інших відомих політиків світового рівня [2]. Російський соціолог В. Г. Федотова зазначала, що для моделі “хорошого” суспільства придатна гіпотеза із засадничим положенням про “необхідність конвергенції індивідуальних і групових прав, уявлень про індивіда і колектив” [3, с. 78]. Когнітивне обґрунтування нормативного аспекту “хорошого” суспільства відбувається й через осмислення “хорошого” водночас: (а) і як максимальної оцінки всіх можливих предикатів; (б) і як найбільш багатозначної його характеристики та (в) як основної норми (К. І. Сирямкіна).

На цей час нечисленні дослідження “хорошого” суспільства як феномена представлені і у вітчизняній науці, зокрема в політології. У них визначають перешкоди на шляху формування “хорошого” суспільства в

Україні та шляхи подолання цих перешкод, а також доводять, що “хороше” суспільство є метою політичної модернізації в Україні [4].

Тема “хорошого” суспільства й такої ж науки може бути зіставлена з тими дослідженнями, які концептуалізують в різних аспектах ідею сукупного інтелекту та механізму її розгортання – через заміщення механізму ринкової економіки механізмом ноосфери (М. М. Мойсєєв та ін.). Показовою з цього погляду можна вважати ідею про керовану соціоприродну еволюцію як кероване ноосферно-соціалістичне буття на основі науково-освітнього товариства та суспільного інтелекту й домінуючої ролі освіти (О. І. Субетто).

Якщо ж проблему розглядати в контексті свободи-несвободи від втручання науки, освіти в уявлення, то континуум досліджуваної проблематики значно розшириться. І теза про те, що основою свободи є невігластво, стане приводом для з’ясування можливих зумисних втручання/невтручання в уявлення (Ф. Хайск).

Вельми цікавими й плідними в обставинах вітчизняної історії виборювання права на “хороше” суспільство й наукової рефлексії цього процесу, як і пошуку дієвої емпіричної моделі “хорошого” суспільства, вважаємо обговорення цього питання на форумах в мережі інтернету [5]. У центр нашої уваги потрапляють ті з коментарів, які засвідчують, що їхні автори вже сконструювали “хороше” суспільство [там само]. Наші погляди на порушені проблеми сформульовано в [6].

Узагальнюючи всі вищеперелічені праці, а також ті, котрі через формат роботи ми винесли за дужки, але які стали потужним ґрунтом для осмислення проблеми *хорошого* суспільства, такої ж науки, можна назвати їхню головну ознаку – вони спрямовують на “універсальний творчий гуманізм” як найвищий сенс нової людської цивілізації (М. М. Мойсєєв). З ним асоціюють несилуваний розвиток людини в суспільстві зі значним послабленням традиційних соціальних зв’язків.

Методологічна й практична актуальність теми обумовлена пов’язаністю проблеми комеморації з ключовими психосоціальними й політико-психологічними питаннями, у тому числі з проблемами соціально-психологічного мислення і політико-психологічного втручання в уявлення громадян у добу історичних розломів. І хоча “політична психологія – це не політична психотерапія” (Д. В. Ольшанський), інтерес до політико-психологічного втручання в уявлення про “хороше” суспільство в Україні, як і намагання зрозуміти спосіб формування ідей про “хорошу” науку, привернули нашу увагу до вищезначеної проблеми.

Дослідження здійснене на перетині із соціальною психологією через апеляцію до соціально-психологічних засад феноменів втручання в уявлення й комеморації, які виходять за межі політичної діяльності, а втім не суперечать сформульованій меті. Інтеграцію ж ресурсів двох психологічних субнаук вважаємо плідною [7].

Під соціально-психологічним мисленням ми розуміємо такий фрагмент соціального мислення, який може бути досліджений тільки методами соціальної психології. Новизна теми є перевагою для вибору фор-

ми соціально-психологічного мислення з виокремлених М. М. Слюсаревським – це буде (а) повсякденне соціально-психологічне мислення, яке (б) проявлене через звичаї.

У достатній кількості і з науковою беззаперечною точністю явища виведення з ужитку усталених схем соціально-психологічного мислення й уведення замість них нових досі не описані. Проте існують історично задокументовані факти насильницької заміни звичайного в повсякденні на незвичайне, яке цілком руйнувало всі усталені схеми соціально-психологічного мислення: факти доби заміни язичництва християнством, старообрядництва – офіційно визнаним православ'ям та примусовим возз'єднанням греко-католиків з ним, заміни останнього на атеїзм і так само атеїзму – релігійною диверсифікацією.

Тут під політико-психологічним втручанням в уявлення громадян ми розуміємо штучно створені умови для маніпулювання ними з ініціативи стейкхолдерів (причетних осіб) цього процесу або науковців. головною суперечністю, яка гальмує еволюціонування уявлень про “хороше” суспільство й “хорошу” науку природним шляхом, спричинює ексцеси в суспільстві, ми вважаємо відсутність чіткої ієрархії цілей між усіма стейкхолдерами. Інструментом втручання називаємо виведення з ужитку звичаїв як звичайного типу повсякдення і впровадження звичаєвості як незвичайного типу повсякдення через навмисну комеморація історичних розломів для формування нових схем соціально-психологічного мислення відповідно до заданих іззовні параметрів. Через це в центр цілеспрямованого втручання в уявлення громадян ставимо з'ясування міри їхньої спроможності в разі продуктивності й ефективності таких спроб виступити додатковим соціальним ресурсом суспільної стабільності в надзвичайних обставинах, а не якісь інші цілі.

Виникнення культурно-історичної ситуації в країні, яка спровокувала виведення з ужитку попередніх звичаїв і запровадження нових, становить серйозну наукову проблему – поняттєвої адекватності й тезауруса дослідження. Оскільки нові звичаї набувають повноцінного статусу звичаїв впродовж 10-40 років [8], то будемо інтерпретувати їх звичаєвістю [9–11]. Під *звичаєвістю* належить розуміти: (а) нові незвичайні легітимні інтереси соціокультурної спільноти, держави, влади, які популяризують їх у суспільстві як цілком звичайні; (б) нові типи організації повсякдення, які закарбовують у нові правила, стандарти, норми поведінки, дії і діяльності, легітимізують у суспільстві як соціальні приклади для наслідування, наголошуючи на їхній соціальній значущості для наближення нового образу майбутнього; (в) намагання влади, держави, стейкхолдерів ввести незвичайне замість історично сформованої системи звичаїв та знівелювати цим уже сформовану вагому частину елементів суспільної свідомості; (г) заміну функції звичаю як механізму регуляції соціальних відносин у межах тих соціальних груп, які визнали його культурною, соціальною, релігійною або будь-якою іншою нормативною силою, на функції звичаєвості і тим самим зробити звичайним те, що до цього часу було непритаманним культурі. Соціально-психологічний кон-

текст звичаю і звичаєвості як двох сторін (звичайної і звичаєвої) феномена соціально-психологічного мислення, а саме однієї з його форм – повсякденної, через розкриття їхньої сутності й значення для усталення нових його схем репрезентовано нами в [9–11].

Політико-психологічний план уявлень громадян про “хороші” суспільство й науку обумовлений їхньою активністю, взаємодією і сприйняттям, які окремого індивіда перетворюють на суб’єкта політичного впливу, актуалізуючи потреби свободи і вибору, які зреалізують у суспільстві й тим впливають на політику.

Основу соціального сприйняття суспільства як “нехорошого”, такої ж науки, котра не спроможна вберегти людину, закладають соціально-психологічні феномени, котрі безпосередньо/опосередковано характеризує поняття *небезпечності*: особисті життєві драми, депресії, суїциди, з одного боку, і з другого – свавілля як вихід за межі наданих соціумом виборів, соціальні конфлікти, масові акції непокори тощо. Сюди відносимо й антисоціальні мотиви в суспільстві: агресивність, ворожість, суспільне непорозуміння, соціальний песимізм. А от основу для соціального сприйняття суспільства як “хорошого”, науки як “хорошої” утворюють соціально-психологічні феномени, котрі безпосередньо/опосередковано характеризує поняття *безпечності*: соціальна захищеність, соціальне благополуччя, соціальна згода, конвенції як узгодження дій із соціумом та ін.

Висновуючи особливості інтерпретації *хорошого* суспільства українцями [5], переконані, що варто торкнутися соціокультурних тенденцій, котрі його характеризують: центробіжних, коли виявляється прагнення в будь-який спосіб зберегти ядро традиційних цінностей; відцентрових, коли афішують намагання “весь світ старого зруйнувати, а потім...”.

У понятті “хорошого” суспільства ми поєднуємо дві визначальні характеристики – його *безпечність* і *культуротворчість*. Під *безпечним* суспільством пропонуємо розуміти суспільство, де абсолютна більшість громадян свідомо, постійно наполегливо спрямована на дотримання спільних правил, які визнані справедливими і надійними для всього суспільства. *Культуротворче* суспільство – це суспільство з високорозвинутою колективною свідомістю, котра уможлиблює силою сукупного евристичного ресурсу, а саме: об’єднаних інтелектів, креативів, екзистенційних цінностей, – осмислення наслідків будь-яких змін, управління ними через соціокультурний баланс, суспільні конвенції для гармонізації соціуму, соціальної ситуації й забезпечення суспільства від ризиків за будь-яких обставин. На аналоги до нашого витлумачення “хорошого” суспільства натрапляємо у С. І. Григор’янича та ін.: креативна цивілізація є цілком припустимим ходом цивілізаційного розвитку.

Політико-психологічне втручання в уявлення громадян про “хороші” суспільство й науку “найзавзятіше” в добу історичних розломів, коли суспільство стає хаотичним і небезпечним через історичні обставини, які зумовлюють зміну звичаїв, та соціально-психологічний колапс як результат

процесу їхнього виведення з ужитку. І хоча твердження про те, що схеми соціально-психологічного мислення усталюються в повсякденні через той чи інший тип його організації, системи контролю й санкцій, абсолютно справедливе, а проте пусковий механізм процесу виведення/уведення забезпечують легітимна влада або конвенція легітимної влади з певними членами суспільства. Перше твердження ніяк не скасовує друге.

Поки конвенції про виведення з ужитку звичаїв виступають у ролі історичних тверджень про те, що насправді “хорошими” суспільством і наукою є зовсім інші суспільство й наука, вони не піддають суттєвому впливу схеми соціально-психологічного мислення й тип організації повсякдення всього суспільства. Інша справа, якщо вони замислювалися як цілеспрямоване агресивне втручання в уявлення громадян про “хороші” суспільство й науку. Тоді все, що в суспільній свідомості пов’язано з історичною правдою, намагаються переінакшити з позицій придатне/непридатне – для стейкхолдерів, науковців чи суспільства. Усе, що тримає пам’ять про подібні події в минулому, спростувати. Усе, що в суспільній свідомості закарбовано як погане, ризиковане, непотрібне, показати в іншому форматі. І всі сталі схеми осмислення такого досвіду для його “реабілітації” замінюють цілковито новими схемами соціально-психологічного мислення як звичайними й адекватними (рис.).

Історики підтверджують ці процеси фактами: російсько-японська війна 1905 року з її бездарним програшем була переосмислена Йосипом Сталіном через складну трирівневу конструкцію комеморації як День перемоги над Японією (М. А. Антипін). Важливо наголосити, що виключно “силова” стратегія комеморації з боку держави, харизматичного лідера, політичної еліти чи зовнішніх стейкхолдерів завжди спирається на внутрішню готовність суспільства чи певної соціокультурної цілісності зректися звичаїв для цивілізаційного прориву “малограмотного недалекого суспільства”. І тоді вже обмеження суспільством перетворювальної активності індивіда як історична об’єктивна практика [12] набуває інших функцій – замість того, щоб дотримуватися звичаїв як культурних устоїв, їх скасовують; замість укладання конвенцій – тиск і насилля, що спонукає прихильників культурних устоїв до агресивних деструктивних дій; замість сталості – руйнування стабільних механізмів розвитку суспільства, його занепад разом із державою, легітимною владою. І хоча засоби внутрішньої саморегуляції вітчизняного суспільства, котре вже не є тоталітарним, дають змогу утримати соціокультурний баланс у певних визначальних питаннях, не довести процес до розпаду, зрівноважити рух дезінтеграції через зустрічні сумарні зусилля, на перешкоді стають спотворені схеми соціально-психологічного мислення. І здійснено це через комеморація попередніх історичних розломів. Думаємо, що заміна схем соціально-психологічного мислення є визначальною метою та ефективним способом легітимної влади втримати свої позиції через втручання в уявлення громадян про “хороше” суспільство й “хорошу” науку. Допомога ж науковців у цьому втручанні є надзвичайно важливою для заміни не тільки культурної картини світу громадян, а й наукової картини світу.

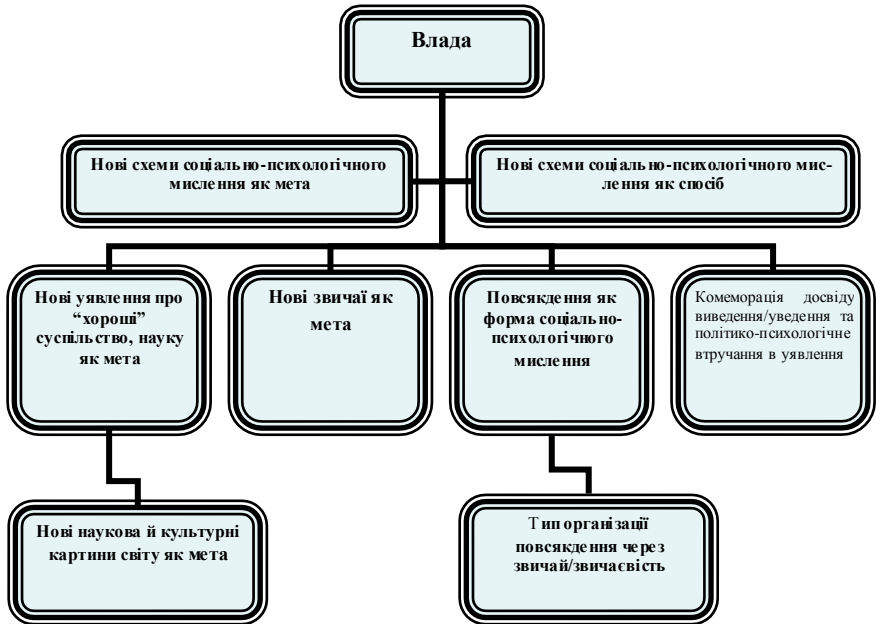

Рис. Логіка втручання в уявлення громадян про “хороші” суспільство й науку

Сьогодні в Україні гостро постає питання про політико-психологічне втручання в уявлення про “хороші” суспільство й науку в контексті вибору мети, завдань і мотиву для цього процесу. Інакше слова відомого письменника Сергія Жадана можуть стати пророчими: “Мені не вистачає України в Україні”.

Висновки: 1. Цілеспрямоване втручання в уявлення про “хороші” суспільство й науку можна визнати доцільними, якщо вони вивільняють соціальний ресурс для збільшення життєздатності суспільства.

2. Міра оновлення уявлень про “хороші” суспільство й науку завжди впливає на суспільну ситуацію: поступове еволюціонування згубне для темпів модернізації, а різке заперечення звичаїв здатне налаштувати на конфронтацію.

3. Культурна й наукова картини світу мусять відбивати цілісну реальність разом із зміненими уявленнями про “хороші” суспільство й науку, а не лише окремі, найбільш кон’юнктурні, уявлення про них.

Дальші дослідження варто спрямувати на вивчення очікуваних результатів політико-психологічного втручання в уявлення громадян про “хороше” суспільство й “хорошу” науку.

Література

1. *Ольшанский Д. В.* Основы политической психологии / Д. В. Ольшанский. – Екатеринбург : Деловая книга, 2001. – 496 с.
2. *Etzioni A.* The Good Society / A. Etzioni // The Journal of Political Philosophy. – 1999. – №1. – P. 880–103.
3. *Федотова В. Г.* Хорошее общество / В. Г. Федотова. – М. : Прогресс – Традиция, 2005. – 544 с.
4. *Кіндратець О. М.* “Хороше суспільство” як мета політичної модернізації / О. М. Кіндратець // Гуманітарний вісник ЗДІА. – 2014. – № 56. – С. 182–190.
5. Какое оно, для Вас, хорошее общество? [Электронный ресурс]. – Режим доступа : <http://otvety.google.ru/otvety/thread?tid=2e988d04f739144a>
6. *Жорнова О. І.* Науково-педагогічне пізнання вищої освіти України: стан і тенденції : монографія / Ольга І. Жорнова, Олена І. Жорнова. – К. : Видавничо-поліграфічний центр “Київський університет”, 2013. – 207 с.
7. *Жорнова О. І.* Соціальна і політична психологія – для вищої освіти: інтеграція ресурсів / Ольга І. Жорнова // Вісник Чернігівського національного педагогічного університету імені Т. Г. Шевченка. Вип. 114. – Чернігів, 2013. – С. 85–93.
8. *Aveling Fr.* Condition [Електронний ресурс] / Francis Aveling // The Catholic Encyclopedia. – New York : Robert Appleton Company, 1908. – Vol.4. – Режим доступу : <http://www.newadvent.org/cathen/04211a.htm>
9. *Жорнова О. І.* Звичаєвість соціального життя як науковий конструкт соціальної психології (на прикладі дискурсу культуротворчості) / Ольга І. Жорнова // Актуальні проблеми соціології, психології, педагогіки. – 2013. – Вип.18. – С. 138–146.
10. *Жорнова О. І.* Звичаєвість соціального життя як соціально-психологічне явище / Ольга І. Жорнова // Усвідомлення культури – запорука відновлення суспільства. Аспекти концепції розвитку сучасного суспільства : матеріали XIV міжнар. наук.-практ. конф., Севастополь, 18-19 квітня 2013 р. – Севастополь: Рібест, 2013. – С. 100–106.
11. *Жорнова О. І.* Поняття культуротворчості як перетин наукової картини світу й звичаєвості соціального життя / Ольга І. Жорнова // Актуальні проблеми соціології, психології, педагогіки. – 2013. – Вип.19. – С. 134–141.
12. *Жорнова О. І.* Обмеження перетворювальної активності індивіда в традиціях і практиках різних суспільств / Ольга І. Жорнова // Вісник Книжкової палати. – 2008. – № 2. – С. 43 – 47.

Reference

1. Olshanskiy, D V. (2001). *Osnovy politicheskoy psihologii* [Foundations of Political Psychology]. Ekaterinburg: Business Book (rus).
2. Etzioni, A. (1999). The Good Society. Journal of Political Philosophy, 1, 880–103.
3. Fedotova, V. H. (2005). *Khoroshee obshchestvo* [The Good Society]. Moscow: Progress–Traditsiya (rus).
4. Kindratec, O. M. (2014). “Horoshe suspilstvo” yak meta politychnoi modernizatsii [“The Good Society” as the goal of political modernization]. *Gumanitarnyi visnyk ZDIA* [Humanitarian Bulletin ZSIA], 56, 182–190 (ukr).

5. Kakoe ono, dlya Vas, horoshee obshchestvo? [What is it like for you, a good society?], <http://otvety.google.ru/otvety/thread?tid=2e988d04f739144a> [downloaded 29 Jul. 2014] (rus).
6. Zhornova, O. I. and Zhornova, O. I. (2013). *Naukovo-pedahohichne piznannia vyshchoi osvity Ukrainy: stan i tendentsii* [Scientific and pedagogical knowledge of higher education in Ukraine: Current State and Trends]. Kyiv: Publishing center Kyiv University Pabl (ukr).
7. Zhornova, O. I. (2013). Sotsialna i politychna psykholohiia – dlia vyshchoi osvity: intehtratsiia resursiv [Social and political psychology – for higher education: the integration of resources]. *Visnyk Chernihivskoho natsionalnoho pedahohichnoho universytetu imeni T. H. Shevchenka* [Bulletin of Taras Shevchenko National Pedagogical University of Chernigov], 114, 89–93 (ukr).
8. Aveling, F. (1908). Condition. In *The Catholic Encyclopedia*. New York: Robert Appleton Company. Retrieved July 29, 2014 from New Advent: <http://www.newadvent.org/cathen/04211a.htm> [downloaded 29 Jul. 2014].
9. Zhornova, O. I. (2013). Zvychaievist sotsialnoho zhyttia yak naukovyi konstrukt sotsialnoi psykholohii (na prykladi diskursu kulturotvorchosti) [Ordinariness of social life as a scientific construct of social psychology (based on the example of the discourse of cultural creativity)]. *Aktualni problemy sotsiologii, psykholohii, pedahohiky* [Actual problems of sociology, psychology and pedagogy], 18, 138–146 (ukr).
10. Zhornova, O. I. (2013). Zvychaievist sotsialnoho zhyttia yak sotsialno-psykholohichne yavysheche [Ordinariness of social life as a socio-psychological phenomenon]. *Materialy XIV mizhnarodnoi naukovo-praktychnoi konferentsii “Usvidomlennia kultury – zaporuka vidnovlennya suspilstva. Aspekty kontseptsii rozvytku suchasnoho suspilstva”* [Materials of the 14th International Scientific and Practical Conference “Cultural Awareness – the key to restoring society. Aspects of the concept of modern society”]. Sevastopol, (pp. 100–106) (ukr).
11. Zhornova, O. I. (2013). Poniattia kulturotvorchosti yak peretyn naukovoï kartyny svitu i zvychaievosti sotsialnoho zhyttia [The concept of cultural creativity as the intersection of a scientific world view and ordinariness of social life]. *Aktualni problemy sotsiologii, psykholohii, pedahohiky* [Actual problems of sociology, psychology and pedagogy], 19, 134–141 (ukr).
12. Zhornova, O. T. (2008). Obmezhenia peretvoriivalnoi aktyvnosti indyvida v tradytsiakh i praktykakh riznykh suspilstv [Limits of transforming activity of the individual in the traditions and practices of different societies]. *Visnyk Knyzhkovoï palaty* [Bulletin of the Book Chamber], 2, 43–47(ukr).

Жорновая О. И. Политико-психологическое вмешательство в представления о “хорошем” обществе и “хорошей” науке, или О коммеморации исторических разломов и формировании новых схем социально-психологического мышления

Замена схем социально-психологического мышления является определяющей целью и эффективным способом легитимной власти удержать свои позиции путем вмешательства в представления граждан о “хорошем” обществе и “хорошей” науке. Главное противоречие, которое тормозит эволюционирование представлений о “хорошем” обществе и “хорошей” науке естественным путем и вызывает эксцессы в обществе, – отсутствие четкой иерархии целей между всеми стейкхолдерами этого процесса. Инструментом политико-психологического вмешательства в представления становится сегодня нарочитая коммеморация исторических разломов для замены установившейся системы обычаев новой “обыч-

ностью”. Для предотвращения деструктивных вмешательств в представления граждан о “хороших” обществе и науке целью современного разбалансированного общества должно стать широкое признание модели культуротворческого общества как такой, которая способствует восстановлению общественной стабильности и равновесия.

Ключевые слова: культуротворчество, политико-психологическое вмешательство в представления, социально-психологическое мышление, обычаи, обычность.

Zhornova Olga I. Political and psychological intervention into the notion of “good” society and “good” science, or Commemoration of historical breaks and formation of new schemas of social and psychological thinking

Replacement of socio-psychological thinking schemes is a central goal and effective way for a legitimate government to maintain its position by means of intervention into citizens’ representations of “good” society and “good” science. Lack of clear hierarchy of goals among the stakeholders of the process of intervention into the representation of citizens is the main contradiction which backs off the natural evolution of notions of “good” society and “good” science and causes excesses in society. The instrument for political and psychological intervention into the representations is the purposeful commemoration of historical faults in order to replace the unusual customs system by a new ordinariness. In order to prevent destructive goals of intervention into the notions of “good” society and “good” science, wide acceptance of the model of culturally creative society which supports renewal of stability and balance should become the main goal of a misbalanced society.

Key words: cultural creativity, political and psychological intervention into representations, social and psychological thinking, customs, ordinariness.